

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **M. C.**,
skazanego z art. 197 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, w dniu 13 listopada 2024 r.
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 22 kwietnia 2024 r., sygn. akt IX Ka 1453/23,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza
w Warszawie z dnia 16 czerwca 2023 r., sygn. akt III K 341/19,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć
skazanego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie z dnia 16 czerwca 2023 r., sygn. akt III K 341/19, M.C. został uznany za winnego tego, że w dniu 9 lutego 2018 roku, przy ul. [...]. w W., podstępem doprowadził do obcowania płciowego S.K. w ten sposób, że działając w celu osiągnięcia korzyści osobistej w postaci odbycia stosunku płciowego, uprzednio, bez wiedzy i zgody pokrzywdzonej, wprowadził ją w stan odurzenia, udzielając jej bez jej wiedzy i zgody dwukrotnie tj.

w restauracji L. w W. oraz potem w mieszkaniu, substancji psychotropowej w postaci zolpidemu,

tj. przestępstwa z art. 197 § 1 k.k. w zb. z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2022 roku włącznie w zw. z art. 4 § 1 k.k., za które – na podstawie art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2022 roku włącznie w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzono mu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Ponadto, na podstawie art. 46 § 2 k.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2022 roku włącznie w zw. z art. 4 § 1 k.k. zasądzono od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej S.K. kwotę 20 000 złotych tytułem nawiązki.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który – podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania (art. 6 k.p.k. w zw. z art. 185c § 2 d k.p.k.; art. 6 k.p.k. w zw. z art. 117 § 1 k.p.k.; art. 5 § 2 k.p.k.; art. 5 § 2 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k. i art. 172 k.p.k.; art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k.; art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.) – wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie M.C., ewentualnie przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Od wyroku Sądu *meriti* apelację wniósł również prokurator, który zaskarżając to orzeczenie na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej kary, podniósł zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonej wobec M.C. kary 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wymierzenie oskarżonemu kary 8 lat pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2024 r., sygn. akt IX Ka 1453/23, utrzymał mocy zaskarżone orzeczenie.

Od wyroku Sądu II instancji kasację wniósł obrońca skazanego, podnosząc następujące zarzuty:

„I. rażące naruszenie prawa procesowego – art. 6 k.p.k. w zw. z art. 5 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 6 ust. 2 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/343 z 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów

domniemania niewinności w zw. z art. 42 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, przejawiające się ograniczeniu prawa do obrony M.C. (pkt. I i II apelacji) z okresu postępowania przygotowawczego oraz jurysdykcyjnego umożliwiających odtworzenie stanu faktycznego, w szczególności poprzez ponowne przesłuchanie S.K., co skutkowało określeniem zachowania jego Mocodawcy oraz ocenę jedyne go dowodu, a które to błędy przeniknęły z orzeczenia Sądu I instancji do wyroku Sądu odwoławczego;

II. rażące naruszenie prawa procesowego – art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k., mające istotny wpływ na treść orzeczenia, poprzez pozorne odniesienie się do zarzutów apelacji wywiedzionej na korzyść M.C. z pkt. III, IV, V i VI oraz płynącego z nich wniosku o precyzyjne ustalenie roli Klienta zgodnie z zasadą indywidualizacji winy zamiast opierania stanu faktycznego związanego z odbyciem stosunku płciowego przy rzekomym wprowadzeniu pokrzywdzonej w stan odurzenia po użyciu substancji psychotropowej, o przypuszczenia i hipotezy w ramach odpowiedzialności w procesie o charakterze poszlakowym, jak i wiarygodności jedyne go świadka oskarżenia tj. S.K. o chwiejne depozycje, w tym obarczone wieloletnią przerwą w okresie ich składania, w szczególności opisujące jej sylwetkę osobową tzn. poza meritum procesu, skutkiem czego wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie jest orzeczeniem niepełnym oraz nie opartym o całokształt okoliczności ujawnionych w toku sprawy”.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżone go orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponowne go rozpoznania.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co uprawniało do jej rozpoznania na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu wskazać należy, że argumentacja wyrażona na jego poparcie nie dotyczyła postępowania przed Sądem odwoławczym, a co oczywiste przedmiotem zaskarżenia jest orzeczenie tego właśnie Sądu. Jeżeli natomiast zarzut ten potraktować jako kwestionowanie jakości kontroli instancyjnej, to w takim ujęciu jawi się on jako oczywiście bezzasadny w świetle przebiegu postępowania apelacyjnego oraz rozważań Sądu *ad quem* zawartych w części motywacyjnej jego wyroku. Należy bowiem zauważyć, że Sąd ten, dostrzegł ograniczenie prawa do obrony M.C. w związku z przesłuchaniem pokrzywdzonej jedynie w fazie *in rem* postępowania przygotowawczego, a w konsekwencji bez udziału jego obrońcy. Uznał, że w świetle obowiązującej od 15 sierpnia 2023 r. zmiany art. 185c § 1a k.p.k. (dokonanej ustawą z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U.2023.289, polegającej na rozszerzeniu podstaw do odstąpienia od zasady jednokrotnego przesłuchania pokrzywdzonego przestępstwem z art. 197-199 Kodeksu karnego, który ukończył 15 lat, o uwzględnienie stosownego wniosku dowodowego oskarżonego, który nie miał obrońcy w czasie pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego) należy przeprowadzić uzupełniający dowód z przesłuchania S.K., co nastąpiło na posiedzeniu w dniu 28 marca 2024 r. (k. 1403 i n.), z udziałem m.in. obrońcy M.C., który aktywnie uczestniczył w przeprowadzeniu tej czynności procesowej. Na rozprawie apelacyjnej w dniu 16 kwietnia 2024 r. z udziałem M.C. i jego obrońcy Sąd *ad quem* odczytał zeznania pokrzywdzonej zapisane w protokole wspomnianego posiedzenia i zaliczył ten dowód w poczet materiału dowodowego, a strony w związku z tą decyzją nie zgłaszały żadnych wniosków (k. 1415 i n.). W uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego Sąd ten wnikliwie przeanalizował ww. dowód i wskazał, dlaczego ponowne przesłuchanie pokrzywdzonej nie stworzyło podstaw do podważenia lub choćby podania w wątpliwość pierwszych relacji procesowych S.K., na których oparł się Sąd *meriti* (zob. s. 3-4 uzasadnienia wyroku Sądu *ad quem*). Niewątpliwie zatem Sąd odwoławczy respektował gwarancje procesowe skazanego i w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia prawa do jego obrony.

Odnosząc się do drugiego zarzutu należy przypomnieć, że „kasacja stanowi nadzwyczajny, ściśle sformalizowany środek zaskarżenia a jego rolą jest eliminacja

z porządku prawnego orzeczeń zapadłych z rażącym naruszeniem prawa materialnego lub procesowego (art. 523 § 1 k.p.k.). Postępowanie przed Sądem Najwyższym nie stanowi kontynuacji postępowania przed sądami powszechnymi i Sąd ten nie jest tzw. sądem trzeciej instancji. W toku postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy nie jest również uprawniony do weryfikacji prawidłowości ustaleń faktycznych będących podstawą zaskarżonego kasacją wyroku, a wyłącznie tego, czy jest on obarczony wspomnianymi wyżej, rażącymi naruszeniami prawa. Taka sytuacja nie jest tożsama z tym, że dane orzeczenie nie odpowiada oczekiwaniom strony postępowania” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2024 r., II KZ 32/24, LEX nr 3752624*).

W sytuacji zatem kwestionowania jakości kontroli instancyjnej, obowiązkiem autora kasacji jest wykazanie uchybień, które dawałyby podstawę do stwierdzenia, że przeprowadzona kontrola odwoławcza była pobieżna lub wręcz iluzoryczna, co dopiero mogłoby prowadzić do stwierdzenia rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k., skutkującego koniecznością wzruszenia prawomocnego orzeczenia. W przypadku, w którym Sąd *ad quem* odniósł się do wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji i przedstawił swoje stanowisko, argumentując dlaczego uznał je za niezasadne, dla stwierdzenia wadliwości kontroli instancyjnej niezbędne jest wykazanie zasadniczych błędów lub luk w rozumowaniu Sądu odwoławczego. Nie może natomiast przynieść oczekiwanego rezultatu wywód o charakterze polemicznym, w którym obrońca skazanego nie zgadzając się ze stanowiskiem Sądu, prezentuje własny pogląd np. co do oceny dowodów, ich przeprowadzenia lub znaczenia dla ustaleń faktycznych. Taki charakter ma natomiast wyrażone w kasacji stanowisko obrońcy skazanego, który kwestionuje ocenę zeznań pokrzywdzonej i poczynione w sprawie ustalenia faktyczne, wskazując na naruszenie zasady obiektywizmu, a ponadto także reguły *in dubio pro reo*, co jest już z gruntu chybione, albowiem obraza art. 5 § 2 k.p.k. może nastąpić po przeprowadzeniu prawidłowej oceny dowodów. Autor kasacji nie wykazał wadliwości kontroli instancyjnej w zakresie weryfikacji oceny dowodów przeprowadzonej przez Sąd I instancji i poczynionych na tej podstawie ustaleń faktycznych, a jedynie przedstawił własne stanowisko w tym zakresie, wyrażając pogląd o niepełności kontroli instancyjnej oraz przedstawiając wprowadzić obszerne,

ale zasadniczo abstrakcyjne rozważania na temat zasady określonej w art. 5 § 2 k.p.k. (s. 13-21 uzasadnienia kasacji), co nie mogło przynieść oczekiwanego przez skarżącego rezultatu i jako nie wpisujące się w istotę rzeczowej argumentacji, która mogłaby wykazać obrazę art. 433 § 2 k.p.k. czyni zbędnym szczegółowe odnoszenie się do tej części uwag.

Na marginesie zatem wolno jedynie zauważyć, że treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie pozostawia wątpliwości co do kompleksowego charakteru przeprowadzonej kontroli instancyjnej. Sąd odwoławczy stosunkowo obszernie, punkt po punkcie odniósł się do wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy M.C. (s. 3-9 uzasadnienia wyroku Sądu *ad quem*). Co prawda, z uwagi na brak rozdzielenia akapitami poszczególnych fragmentów rozważań Sądu w tym zakresie, lektura tej części motywacyjnej wyroku wymaga większej koncentracji, jednak układ przestrzenny tekstu w żadnym razie nie wpływa na jej poziom merytoryczny, który należy ocenić jako wysoki, a samą kontrolę odwoławczą za rzetelną, czego – jak już wspomniano – nie podważył obrońca skazanego.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążając skazanego.

[WB]

[a.ł.]